

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

18. veebruar 2016*

Apellatsioonkaebus — Ühine välis- ja julgeolekupoliitika — Võitlus tuumarelvade leviku vastu — Iraani Islamivabariigi suhtes võetud piiravad meetmed — Iraani panga rahaliste vahendite külmutamine — Põhjendamiskohustus — Akti vastuvõtmise menetlus — Ilmne hindamisviga

Kohtuasjas C-176/13 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 9. aprillil 2013 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: S. Boelaert ja M. Bishop,

apellant,

keda toetab

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindajad: L. Christie ja S. Behzadi-Spencer, keda abistas *barrister* S. Lee,

teised menetlusosalised:

Bank Mellat, asukoht Teheran (Iraan), esindajad: M. Brindle, *QC*, *barrister* R. Blakeley, *barrister* V. Zaiwalla, *solicitor* Z. Burbeza, *solicitor* P. Reddy, *solicitor* S. Zaiwalla ja *solicitor* F. Zaiwalla,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Gauci ja M. Konstantinidis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, kohtunikud D. Šváby, A. Rosas (ettekandja), E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. septembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 26. veebruari 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Oma apellatsioonkaebuses palub Euroopa Liidu Nõukogu tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 29. jaanuari 2013. aasta otsuse Bank Mellat vs. nõukogu (T-496/10, EU:T:2013:39, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega Üldkohus tühistas Bank Mellatit puudutavas osas:
 - nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsuse 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT L 195, lk 39, parandus ELT L 197, lk 19), II lisa tabeli B punkti 4;
 - nõukogu 26. juuli 2010. aasta rakendusmääruse (EL) nr 668/2010, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 423/2007 (mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid) artikli 7 lõiget 2 (ELT L 195, lk 25), lisa tabeli B punkti 2;
 - nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta otsuse 2010/644/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT L 281, lk 81), lisa I osa tabeli B punkti 4;
 - nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 423/2007 (ELT L 281, lk 1), VIII lisa tabeli B punkti 4;
 - nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsuse 2011/783/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT L 319, lk 71);
 - nõukogu 1. detsembri 2011. aasta rakendusmääruse (EL) nr 1245/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010 (ELT L 319, lk 11);
 - nõukogu 23. märtsi 2012. aasta määruse (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 961/2010 (ELT L 88, lk 1), IX lisa I osa tabeli B punkti 4,

niivõrd, kui nimi „Bank Mellat“ sisaldub nende isikute, üksuste ja asutuste loeteludes, kelle suhtes kohaldatakse nende õigusaktide (edaspidi „vaidlusalused aktid“) kohaselt võetud piiravaid meetmeid.

Õiguslik raamistik ja vaidluse taust

- 2 Olles mures seoses arvukate Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (edaspidi „IAEA“) peadirektori aruannete ja IAEA juhatajate nõukogu resolutsioonidega Iraani Islamivabariigi tuumaprogrammi kohta, võttis ÜRO Julgeolekunõukogu (edaspidi „julgeolekunõukogu“) 23. detsembril 2006 vastu resolutsiooni 1737 (2006), mille punktis 12 koostoimes selle resolutsiooni lisaga on loetletud rida isikuid ja üksusi, kes osalevad tuumarelva levikus ning kelle rahalised vahendid ja majandusressursid tuleb külmutada.
- 3 Resolutsiooni 1737 (2006) rakendamiseks Euroopa Liidus võttis nõukogu 27. veebruaril 2007 vastu ühise seisukoha 2007/140/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 61, lk 49).

- 4 Ühise seisukoha 2007/140 artikli 5 lõige 1 nägi ette, et selle lõike punktides a ja b täpsustatud teatavate isikute ja üksuste kategooriate kõik rahalised vahendid ja majandusressursid tuleb külmutada. Artikli 5 lõike 1 punktis a viidati isikutele ja üksustele, keda on nimetatud resolutsiooni 1737 (2006) lisas, ning teistele isikutele ja üksustele, keda on nimetanud julgeolekunõukogu või resolutsiooni 1737 (2006) punkti 18 kohaselt asutatud julgeolekunõukogu komitee. Nende isikute ja üksuste loetelu oli toodud ühise seisukoha 2007/140 I lisas. Artikli 5 lõike 1 punktis b viidati I lisas loetlemata isikutele ja üksustele, kes on kaasatud või otseselt seotud tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlike tuumaenergiaalaste tegevustega Iraani Islamivabariigis või kes neid tegevusi toetavad. Nende isikute ja üksuste loetelu oli toodud ühise seisukoha II lisas.
- 5 Euroopa Ühenduse pädevust puudutavas osas rakendati resolutsioon 1737 (2006) EÜ artiklitel 60 ja 301 põhineva ning ühist seisukohta 2007/140 arvestava nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 423/2007, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 103, lk 1) ning mille sisu on enamjaolt sarnane ühise seisukoha omaga, kuivõrd selle määruse IV lisas (julgeolekunõukogu või sanktsioonide komitee määratud isikud, üksused ja asutused) ja V lisas (IV lisas loetlemata isikud, üksused ja asutused) sisalduvad samade üksuste ja füüsiliste isikute nimed.
- 6 Määruse nr 423/2007 artikli 7 lõike 2 punkt a oli sõnastatud järgmiselt:
- „Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida V lisas loetletud isikud, üksused või asutused omavad või mis on nende valduses või kontrolli all. V lisa sisaldab IV lisas loetlemata füüsilisi ja juriidilisi isikuid, üksusi ja asutusi, kes on nimetatud vastavalt ühise seisukoha 2007/140/ÜVJP artikli 5 lõike 1 punktile b, kuna
- a) nad osalevad või on otseselt seotud Iraani massihävitusrelvade leviku tõkestamise seisukohast tundliku tuumaenergiaalase tegevusega või toetavad seda [...]“.
- 7 Tõdedes, et Iraani Islamivabariik jätkab uraani rikastamisega seotud tegevust ega tee IAEA-ga koostööd, võttis julgeolekunõukogu 3. märtsil 2008 vastu resolutsiooni 1803 (2008). Resolutsiooni punktis 10 julgeolekunõukogu:
- „*palub* kõigil riikidel olla valvsad tehingute suhtes, mida nende territooriumil asuvad finantsasutused teevad kõikide Iraanis asuvate pankadega, eriti Bank Melliga ja Bank Saderatiga, ning nende välismaal asuvate tütarettevõtjate ja filiaalidega, selleks et välistada, et need tehingud aitavad kaasa tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlikule tegevusele või tuumarelvade kandesüsteemide väljatöötamisele, nagu märgitud resolutsioonis 1737 (2006)“.
- 8 Julgeolekunõukogu võttis 9. juuni 2010. aasta resolutsiooniga 1929 (2010) rangemad meetmed ning otsustas muu hulgas külmutada mitme finantssektori üksuse rahalised vahendid. Resolutsiooni punktis 21 kutsus julgeolekunõukogu riike üles „hoidma ära selliste finantsteenuste, sealhulgas kindlustus- või edasikindlustusteenuste osutamise ja mis tahes finants- või muu vara või vahendite ülekanded oma territooriumile, läbi oma territooriumi või oma territooriumilt, või oma kodanikele, oma õigusaktide alusel asutatud üksustele (sealhulgas välisriikides asuvatele tütarettevõtjatele), oma territooriumil asuvatele isikutele või finantseerimisasutustele, või oma kodanike, oma õigusaktide alusel asutatud üksuste, oma territooriumil asuvate isikute või finantseerimisasutuste poolt, kui neil on teavet, mis annab põhjendatud aluse arvata, et need teenused, vara või vahendid võivad aidata kaasa tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlikele tuumaenergiaalastele tegevustele Iraanis või tuumarelvade kandevahendite väljatöötamisele Iraanis, ning eelkõige külmutama finants- või muu vara või vahendid, mis on praegu või edaspidi nende territooriumil või jurisdiktsiooni all ning on selliste programmide või tegevustega seotud, ning rakendama kooskõlas oma riiklike asutuste ja õigusnormidega tõhustatud järelevalvet, et vältida selliseid tehinguid“.

- 9 Bank Mellatit on mainitud resolutsiooni 1929 (2010) I lisa punktis 6, kus on põhjendatud First East Export Bank plc (edaspidi „FEE“) kandmist sellesse lissasse:

„See pank on Bank Mellati omandis või kontrolli all või tegutseb tema nimel. Viimase seitsme aasta jooksul on Bank Mellat võimaldanud tuumarelva-, raketi- ja kaitseprogrammiga seotud Iraani üksustel teha tehinguid sadade miljonite dollarite väärtuses.“

- 10 Euroopa Ülemkogu rõhutas 17. juuni 2010. aasta järeldustele lisatud avalduses oma süvenevat muret Iraani tuumaprogrammi pärast, tervitas julgeolekunõukogu resolutsiooni 1929 (2010) vastuvõtmist, võttis teadmiseks IAEA viimase, 31. mai 2010. aasta aruande, ning teatas eelkõige finantssektorit puudutavate uute meetmete võtmisest.

- 11 Nõukogu rakendas selle avalduse 26. juuli 2010. aasta otsusega 2010/413, tunnistades kehtetuks ühise seisukoha 2007/140 ning võttes selle seisukohaga võrreldes vastu täiendavad piiravad meetmed. Otsuse 2010/413 põhjendustes 17–20, mis käsitlevad finantstegevust, on meenutatud julgeolekunõukogu otsuseid resolutsioonis 1929 (2010) ning Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta avaldust. Otsuse 2010/413 2. peatükk on pühendatud finantssektorile. Otsuse artikli 10 lõige 1 sätestab, et vältida finantsteenuste osutamist ja mis tahes finants- või muu vara või vahendite ülekandmist liikmesriikide territooriumile, läbi liikmesriigi territooriumi või liikmesriigi territooriumilt, või liikmesriikide kodanikele, liikmesriigi õigusaktide alusel asutatud üksustele (sealhulgas välisriikides asuvatele filiaalidele) või liikmesriigi territooriumil asuvatele isikutele või finantseerimisasutustele või nende poolt, mis võib kaasa aidata tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlikele tuumaenergiaalastele tegevustele Iraanis või Iraanis tuumarelva kandevahendite väljatöötamisele, kontrollivad liikmesriigid põhjalikult nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate finantseerimisasutuste kõiki tegevusi seoses Iraanis asuvate pankadega ning tüdrettevõtjate, filiaalide või üksustega, mida need kontrollivad.

- 12 Otsuse 2010/413 artikli 20 lõige 1 näeb ette mitu isikute ja üksuste kategooriat, kelle rahalised vahendid külmutatakse. Artikli 20 lõike 1 punkt a näeb ette julgeolekunõukogu määratud isikud ja üksused, kes on loetletud otsuse I lisa. Artikli 20 lõike 1 punkt b näeb ette „I lisa nimetamata isikud ja üksused, kes on kaasatud või otseselt seotud tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlike tuumaenergiaalaste tegevustega Iraanis või tuumarelva kandevahendite väljatöötamisega Iraanis või kes neid tegevusi toetavad, sealhulgas olles seotud keelatud esemete, kaupade, seadmete, materjalide ja tehnoloogia hangetega, või nende nimel või juhtimisel tegutsevad või nende omandis või kontrolli all olevad (sealhulgas ebaseaduslike vahendite abil kontrolli all olevad) isikud ja üksused ning isikud ja üksused, kes on aidanud määratud isikutel või üksustel [...] julgeolekunõukogu resolutsioonide 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) ja 1929 (2010) või käesoleva otsuse sätetest kõrvale hoida või neid sätteid rikkuda ning teised Iraani revolutsioonilise kaardiväekorpuse ning Iraani Islamivabariigi laevandusettevõtja kõrgetasemelised liikmed ja üksused ning nende omanduses või kontrolli all olevad või nende nimel tegutsevad üksused, kes on loetletud II lisa“.

- 13 Otsuse 2010/413 II lisa on nimetatud mitut sellist finantsüksust või nende gruppi. Bank Mellatit on nimetatud selle lisa I osa B jaos. Esitatud on järgmised põhjendused:

„Bank Mellat on riigi omandis olev Iraani pank. Bank Mellat tegutseb järjekindlalt viisil, mis toetab ja hõlbustab Iraani tuuma- ja ballistiliste kanderakettide programmi. Pank on osutanud pangandusteenuseid ÜRO ja [liidu] poolt loetletud üksustele, nende nimel või juhendamisel tegutsevatele üksustele või nende omandis või kontrolli all olevatele üksustele. Bank Mellat on [FEE] emapank, mis on loetletud [...] julgeolekunõukogu resolutsioonis 1929.“

- 14 Rakendusmäärusega nr 668/2010, mis võeti vastu 26. juulil 2010 määruse nr 423/2007 artikli 7 lõike 2 täitmiseks, lisati rakendusmääruse lisa I osa B jao punktis 2 mainitud Bank Mellati nimi määruse nr 423/2007 V lisa I tabelis toodud juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste loetellu.

- 15 Bank Mellati sellesse loetellu kandmise põhjendused on sisuliselt samasugused kui otsuses 2010/413.
- 16 Nõukogu teavitas Bank Mellatit 27. juuli 2010. aasta kirjaga tema nime kandmisest otsuse 2010/413 II lisas sisalduvasse loetellu ja määruse nr 423/2007 V lisas sisalduvasse loetellu.
- 17 Bank Mellat palus 16. ja 24. augusti ning 2. ja 9. septembri 2010. aasta kirjas, et nõukogu teeks talle teatavaks asjaolud, mille alusel ta võttis Bank Mellati suhtes piiravad meetmed.
- 18 Vastuseks Bank Mellati taotlustele võimaldada tal toimikuga tutvuda edastas nõukogu talle 13. septembri 2010. aasta kirjaga koopiad liikmesriikide esitatud kahest ettepanekust piiravate meetmete võtmise kohta. Samuti määras ta Bank Mellatile 25. septembril 2010 lõppenud tähtaja märkuste esitamiseks seoses piiravate meetmetega võtmisega tema suhtes.
- 19 25. oktoobri 2010. aasta otsusega 2010/644 vaadati otsuse 2010/413 II lisa läbi ja see asendati uue tekstiga. Otsuse 2010/644 põhjenduse 2 kohaselt võttis nõukogu arvesse asjaomaste isikute esitatud märkusi.
- 20 Otsusest 2010/644 tulenevas otsuse 2010/413 redaktsioonis on Bank Mellati nimi kirjas II lisa I tabelis toodud üksuste loetelu punktis 4. Põhjenduses ei ole enam märgitud, et tegemist oleks riigi omandis oleva pangaga, kuid muus osas on põhjendus samasugune kui otsuses 2010/413.
- 21 Määrus nr 423/2007 tunnistati kehtetuks ja asendati 25. oktoobri 2010. aasta määrusega nr 961/2010. Määruse artikli 16 lõige 2 sätestab:
- „Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad VIII lisas loetletud isikutele, üksustele ja asutustele või mis on nende valduses või kontrolli all. VIII lissasse on kantud [...] juriidilised ja füüsilised isikud, üksused ja asutused, kelle puhul on vastavalt [otsuse 2010/413] artikli 20 lõike 1 punktile b kindlaks tehtud, et nad:
- a) osalevad Iraani tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast ohtlikus tuumaenergiaalases tegevuses või Iraani tuumarelva kandesüsteemide väljatöötamises, on sellega otseselt seotud või toetavad seda, sealhulgas keelatud kaupade ja tehnoloogia hankimises osalemise kaudu, või kuuluvad sellisele isikule, üksusele või asutusele või on tema kontrolli all, sealhulgas ebaseaduslike vahendite abil, või tegutsevad tema nimel või tema juhendamisel;
 - b) on abistanud loetellu kantud isikut, üksust või asutust, et vältida või rikkuda käesoleva määruse, [otsuse 2010/413] või [...] resolutsiooni 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) või 1929 (2010) sätteid;
- [...]“
- 22 Nõukogu kandis Bank Mellati nime määruse nr 961/2010 VIII lisa B jaos toodud juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste loetellu punkti 4 alla. Loetellu kandmise põhjendused on sisuliselt samasugused kui otsusest 2010/644 tulenevas otsuse 2010/413 redaktsioonis.
- 23 Vaidlustatud kohtuotsuse tegemiseni viinud tühistamishagi raames esitatud vasturepliigi lisas edastas nõukogu 31. mail 2011 Bank Mellatile nõukogu 27. mai 2011. aasta dokumendi, mis sisaldas kolmandat ettepanekut kanda Bank Mellat nende üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid (edaspidi „kolmas ettepanek“).
- 24 Pärast loetelu läbivaatamist otsustas nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsusega 2011/783 jätta Bank Mellati otsuse 2010/413 loetellu ja rakendusmäärusega nr 1245/2011 jätta Bank Mellati määruse nr 961/2010 loetellu.

- 25 Euroopa Ülemkogu 9. detsembri 2011. aasta järeldustele viidates võttis nõukogu vastu uued meetmed 23. jaanuari 2012. aasta otsusega 2012/35/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT L 19, lk 22).
- 26 23. märtsil 2012 võttis ta vastu uued meetmed määrusega nr 267/2012, millega tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse määrus nr 961/2010. Määruse nr 267/2012 artikkel 23 näeb ette rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise. Artikli 23 lõige 2 on seega sõnastatud järgmiselt:
- „Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad IX lisa loetletud isikutele, üksustele ja asutustele või mis on nende valduses või kontrolli all. IX lissasse on kantud juriidilised ja füüsilised isikud, üksused ja asutused, kelle puhul on vastavalt [otsuse 2010/413] artikli 20 lõike 1 punktidele b ja c kindlaks tehtud, et nad:
- a) osalevad Iraani tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast ohtlikus tuumaenergiaalases tegevuses või Iraani tuumarelva kandesüsteemide väljatöötamises, on sellega otseselt seotud või toetavad seda, sealhulgas keelatud kaupade ja tehnoloogia hankimises osalemise kaudu, või kuuluvad sellisele isikule, üksusele või asutusele või on tema kontrolli all, sealhulgas ebaseaduslike vahendite abil, või tegutsevad tema nimel või tema juhendamisel;
 - b) on abistanud loetellu kantud isikut, üksust või asutust, et vältida või rikkuda käesoleva määruse, [otsuse 2010/413] või [...] resolutsiooni 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) või 1929 (2010) sätteid;
- [...]
- d) on muud isikud, üksused või asutused, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt, või on nendega seotud isikud või üksused;
- [...]“
- 27 Bank Mellat on kantud määruse nr 267/2012 IX lisa I osa tabeli B punkti 4. Loetellu kandmise põhjendused on sisuliselt samasugused kui otsusest 2010/644 tulenevas otsuse 2010/413 redaktsioonis.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 28 Bank Mellat esitas otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 tühistamiseks hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 7. oktoobril 2010. Hiljem ta laiendas oma nõuet ning palus tühistada teda puudutavas osas ka otsuse 2010/644, määruse nr 961/2010, otsuse 2011/783, rakendusmääruse nr 1245/2011 ja määruse nr 267/2012.
- 29 Üldkohus lükkas kohe alguses tagasi nõukogu ja komisjoni argumendi, et Bank Mellatil puudub õigus tugineda põhiõigustega antavale kaitsele ja tagatistele.
- 30 Seejärel analüüsis ta Bank Mellati esitatud hagi. Hagis oli esitatud kolm väidet. Esimese väite kohaselt oli rikutud põhjendamiskohustust, Bank Mellati kaitseõigusi ja tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Teise väite kohaselt tehti tema suhtes piiravate meetmete võtmisel ilmne hindamisviga. Kolmanda väite kohaselt rikuti tema omandiõigust ja proportsionaalsuse põhimõtet.
- 31 Seoses esimese väitega, et rikutud on põhjendamiskohustust, Bank Mellati kaitseõigusi ja tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, analüüsis Üldkohus kõiki Bank Mellatit puudutavaid põhjendusi vaidlusalustes aktides ja piiravate meetmete võtmise ettepanekutes. Üldkohus otsustas, et teatud põhjenduste puhul on nõukogu rikkunud põhjendamiskohustust, sest põhjendused ei ole piisavalt täpsed. Täpsuse puudumise tõttu rikuti ka Bank Mellati õigust tõhusale kohtulikule kaitsele seoses

nende põhjendustega. Piiravate meetmete võtmist käsitleva kolmanda ettepaneku hilinenud edastamise tõttu rikuti nimetatud õigust ka seoses otsuse 2010/413, rakendusmääruse nr 668/2010, otsuse 2010/644 ja määrusega nr 961/2010. Veel leidis Üldkohus, et otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmisele eelnenud analüüs oli puudulik, sest toimikus ei sisaldunud ühtegi asjaolu, millest ilmnenuks, et nõukogu kontrollis Bank Mellati kohta esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust. Sellest tulenevalt nõustus Üldkohus esimese väitega otsust 2010/413, rakendusmäärust nr 668/2010, otsust 2010/644 ja määrust nr 961/2010 puudutavas osas.

- 32 Seejärel analüüsis Üldkohus teist väidet, et Bank Mellati suhtes piiravate meetmete võtmisel on tehtud ilmne hindamisviga. Analüüs käsitles põhjendusi, mida peeti piisavalt täpseks ning põhjendamiskohustust mitte rikkuvaks. Kuna ükski neist põhjendustest, millele nõukogu Bank Mellati vastu tugines, ei õigustanud tema suhtes piiravate meetmete võtmist, nõustus Üldkohus teise väitega ja tühistas vaidlusalused aktid Bank Mellatit puudutavas osas ega pidanud vajalikuks analüüsida kolmandat väidet, et rikutud on proportsionaalsuse põhimõtet.

Poolte nõuded

- 33 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
- teha asjas lõplik otsus ning jätta rahuldamata vaidlusaluste aktide peale esitatud Bank Mellati hagi;
- mõista nõukogu kohtukulud esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses välja Bank Mellatilt.

- 34 Bank Mellat palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja nõukogult.

- 35 Komisjon toetab kõiki nõukogu apellatsioonkaebuses esitatud nõudeid.

- 36 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik palub Euroopa Kohtul apellatsioonkaebus rahuldada, tühistada vaidlustatud kohtuotsus ning jätta rahuldamata vaidlusaluste aktide peale esitatud Bank Mellati hagi.

Apellatsioonkaebus

Väide, et apellatsioonkaebus on vastuvõetamatu

Poolte argumendid

- 37 Bank Mellat väidab, et apellatsioonkaebus on esitatud pärast tähtaja möödumist. Ta leiab, et Euroopa Kohtu kodukorras sätestatud tähtajad seoses suurte vahemaadega ei ole kohaldatavad, sest nõukogu ei ole Euroopa Kohtust kaugel, kuivõrd ta suhtleb kohtuga elektrooniliselt.
- 38 Nõukogu tuletab meelde kodukorra artiklit 51, mille kohaselt on suurte vahemaadega seotud tähtaeg ühtne.

Euroopa Kohtu hinnang

- 39 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 32 ja 33 toonitas, on kodukorra artiklis 51 sätestatud tähtaja kirjeldamiseks kasutatud terminoloogia küll meeldetuletus sellest, et nimetatud tähtaja eesmärk on olnud kompenseerida aega, mis kulub postiteenusteks füüsilise kauguse tõttu Euroopa Kohtust, kuid alates Euroopa Kohtu kodukorra 28. novembri 2000. aasta muudatustest (EÜT L 322, lk 1) on see tähtaeg ühtne (vt selle kohta kohtuotsus Gbagbo jt vs. nõukogu, C-478/11 P – C-482/11 P, EU:C:2013:258, punkt 63).
- 40 Järelikult oli kodukorra artikkel 51 käesolevas asjas kohaldatav, kuigi nõukogu suhtles Euroopa Kohtuga elektrooniliselt. Seetõttu on apellatsioonkaebus esitatud tähtaegselt ning vastuvõetamatus väide tuleb tagasi lükata.

Sisulised küsimused

- 41 Nõukogu väidab, et vaidlustatud kohtuotsuses on korduvalt rikutud õigusnormi.

Väide, et põhiõiguste rikkumist puudutavad väited on vastuvõetamatud

– Vaidlustatud kohtuotsus

- 42 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46 lükkas Üldkohus tagasi nõukogu ja komisjoni argumendi, et Bank Mellatil puudus õigus tugineda põhiõigustega antavale kaitsele ja tagatistele. Kohtuotsuse punktis 41 leidis Üldkohus, et liidu õigus ei sisalda sellist normi, mis takistaks juriidilistel isikutel, kes on kolmandate riikide harundid, tugineda põhiõigustega seotud kaitsele ja tagatistele, ja punktis 42, et nõukogu ja komisjon ei ole samuti esitanud asjaolusid, millest ilmneks, et Bank Mellat on tõepoolest Iraani riigi harund.

– Poolte argumendid

- 43 Kõigepealt kritiseerib nõukogu vaidlustatud kohtuotsuse punkte 35–41. Ta leiab, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui asus seisukohale, et isegi juhul, kui oleks tõendatud, et Bank Mellat on Iraani riigi harund, võib ta liidu kohtus tugineda põhiõigustega seotud kaitsele ja tagatistele.
- 44 Nõukogu viitab 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artiklile 34, mis välistab valitsusorganisatsioonide ja nendega sarnaste üksuste pöördumise Euroopa Inimõiguste Kohtu poole, ning teistele samalaadsetele sätetele, nagu 22. novembri 1969. aasta Ameerika inimõiguste konventsiooni artiklile 44. *Ratio legis* on selles, et riik ei saa olla põhiõiguste kandja. Kuigi liidu aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ei ole EIÕK artikliga 34 analoogilisi sätteid, kohaldub sama põhimõte.
- 45 Nõukogu leiab, et Üldkohus rikkus õigusnormi ka siis, kui ta otsustas, et puuduvad igasugused tõendid selle kohta, et Bank Mellat oleks valitsusorganisatsioon. Selles osas viitab nõukogu:

- Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale, et tuvastamiseks, kas tegemist on valitsusorganisatsiooni või -üksusega või vabaühendusega, on vaja hoolikalt hinnata kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid;
- ÜRO rahvusvahelise õiguse komisjoni töödele ja eelkõige kommentaaridele, mis käsitlevad 2. detsembril 2004 vastu võetud riikide ja nende vara kohtuliku puutumatus ÜRO konventsiooni artikli 2 punkti b, mille kohaselt võib mõiste „riigiasutused või -institutsioonid ja muud üksused“ hõlmata riigi osalusega ettevõtjaid või muid riigi asutatud üksusi, mis teevad kaubandustehinguid;

— Euroopa Kohtu praktikale riigiabi küsimustes (kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 55).

46 Järelikult ei olnud Üldkohtul õigus, kui ta leidis, et asjaolu tõttu, et Bank Mellati äritegevust reguleerivad üldkehtivad õigusnormid, ei saa tema äritegevust pidada „avalikuks teenuseks“ isegi siis, kui see tegevus on vajalik riigi majanduse toimimiseks. Üldkohus ei võtnud nõuetekohaselt arvesse ka mõju, mida Iraani valitsus avaldab Bank Mellatile, samas kui Iraani riigi osalus selles pangas on 20% ja ülejäänud osalused on hajusad.

47 Bank Mellat vaidleb nõukogu argumentidele vastu.

– Euroopa Kohtu hinnang

48 Olgu meenutatud, et Bank Mellati esitatud hagi kuulub ELTL artikli 275 teise lõigu kohaldamisalasse (kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 50).

49 Bank Mellat väidab, et rikutud on tema kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Sellistele õigustele võib tugineda iga füüsiline isik või iga üksus, kes pöördub liidu kohtutesse.

50 Sama kehtib ka olulise menetlusnormi rikkumist käsitleva väite, näiteks akti põhjendamise kohustuse rikkumist käsitleva väite puhul.

51 Seoses ilmset hindamisviga ja proportsionaalsuse üldpõhimõtte rikkumist käsitlevate väidetega olgu märgitud, et riikliku üksuse võimalus neile tugineda on küsimus, mis puudutab vaidluse sisu (kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 51).

52 Neid asjaolusid arvesse võttes tuleb nõukogu väide tulemusetuna tagasi lükata, ilma et oleks vaja hinnata argumenti, et Üldkohus tegi vea, kui ta ei pidanud tõendatuks, et Bank Mellat on riiklik üksus.

Põhjendamiskohustus, kaitseõigused, õigus tõhusale kohtulikule kaitsele ja õigus tutvuda toimikuga

– Vaidlustatud kohtuotsus

53 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 49–51 viitas Üldkohus kohtupraktikale, mis käsitleb ELTL artikli 296 teises lõigus sätestatud põhjendamiskohustust. Kohtuotsuse punktides 52–55 viitas Üldkohus kohtupraktikale, mis käsitleb kaitseõigusi ja kohustust teha puudutatud üksusele teatavaks talle süüks pandavad asjaolud, et tal oleks võimalik oma seisukoht nende osas tulemuslikult teatavaks teha.

54 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63 ja 64 leidis Üldkohus, et hindamaks, kas on täidetud põhjendamiskohustust ja kohustust edastada Bank Mellatile talle süüks pandavad asjaolud, tuleb lisaks vaidlusalustes aktides sisalduvatele põhjendustele võtta arvesse kahte ettepanekut piiravate meetmete võtmiseks, mis nõukogu Bank Mellatile 13. septembri 2010. aasta kirjaga edastas, ning kolmandat ettepanekut, mille nõukogu lisas oma 31. mail 2011 esitatud vasturepliigile. Üldkohtu sõnul esitati need ettepanekud liikmesriikide delegatsioonidele Bank Mellati suhtes piiravate meetmete võtmise kontekstis ning järelikult on nende puhul tegemist asjaoludega, mis on kõnealuste meetmete aluseks.

55 Üldkohtus tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65:

„[...] vastab tõele, et kolmas ettepanek edastati hagejale alles pärast hagi esitamist ja pärast seda, kui ta oli oma nõudeid otsuse 2010/644 ja määruse nr 961/2010 vastuvõtmise järel kohandanud. Seetõttu ei saa see otsuse 2010/413, rakendusmääruse nr 668/2010, otsuse 2010/644 ja määruse nr 961/2010 põhjendusi õiguspäraselt täiendada. Siiski võib seda ettepanekut arvesse võtta hilisemate õigusaktide ehk otsuse 2011/783, rakendusmääruse nr 1245/2011 ja määruse nr 267/2012 õiguspärasuse hindamisel.“

56 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66–76 analüüsis Üldkohus kõiki põhjendusi, mis olid esitatud vaidlusalustes aktides ja piiravate meetmete võtmise ettepanekutes. Punktid 66–69 on sõnastatud järgmiselt:

„66 [Vaidlusalustes] õigusaktides on hagejaga seoses esitatud neli järgmist põhjendust:

- otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 kohaselt on hageja riigi omandis olev pank (edaspidi „esimene põhjendus“);
- hageja tegutseb viisil, mis toetab ja hõlbustab Iraani tuuma- ja ballistiliste kanderaketide programmi (edaspidi „teine põhjendus“);
- hageja osutab pangandusteenuseid ÜRO ja [liidu] loeteludes nimetatud üksustele, nende nimel või juhendamisel tegutsevatele üksustele või nende omandis või kontrolli all olevatele üksustele (edaspidi „kolmas põhjendus“);
- hageja on [...] resolutsioonis 1929 (2010) nimetatud [FEE] emattevõtja (edaspidi „neljas põhjendus“).

67 Esimeses kahest 13. septembril 2010 edastatud ettepanekust piiravate meetmete võtmise kohta on osaliselt korratud [vaidlusalustes] õigusaktides esitatud teist põhjendust. Lisaks on selles ära toodud kaks järgmist põhjendust:

- hageja osutab pangandusteenuseid Iraani aatomienergiaorganisatsioonile (edaspidi „AEOI“) ja Novin Energy Companyle (edaspidi „Novin“), kelle suhtes [...] julgeolekunõukogu on võtnud piiravad meetmed (edaspidi „viies põhjendus“);
- hageja haldab [kosmetootuse] organisatsiooni ja Iraani varustamise eest vastutavate kõrgemate ametnike kontosid (edaspidi „kuues põhjendus“).

68 Teises 13. septembril 2010 edastatud ettepanekus on põhiosas korratud [vaidlusaluste] õigusaktide põhjendusi. Selles on lisatud üksainus põhjendus, mille kohaselt hageja olevat vähemalt alates aastast 2003 võimaldanud miljonite dollarite liikumist Iraani tuumaprogrammi (edaspidi „seitsmes põhjendus“).

69 Kolmas piiravate meetmete võtmise ettepanek, mis on lisatud vasturepliigile, ei sisalda täiendavaid asjaolusid võrreldes [vaidlusaluste] õigusaktidega ja kahe 13. septembril 2010 edastatud ettepanekuga.“

57 Punktis 77 otsustas Üldkohus, et nõukogu on teise, kolmanda, kuuenda ja seitsmenda põhjenduse puhul rikkunud nii põhjendamiskohustust kui ka kohustust teha Bank Mellatile kui puudutatud isikule teatavaks talle süüks pandavad asjaolud, sest põhjendused ei ole piisavalt täpsed, kuid ülejäänud põhjenduste osas on need kohustused täidetud.

- 58 Toimikuga tutvumise võimaluse kohta märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81, et kohtu toimikus sisalduvatest materjalidest ei ilmne, et nõukogu oleks vaidlusaluste aktide vastuvõtmisel tuginenud muudele asjaoludele kui liikmesriikide esitatud kolmele ettepanekule Bank Mellati suhtes piiravate meetmete võtmiseks. Kohtuotsuse punktis 82 tõdeb ta siiski, et kolmas ettepanek edastati Bank Mellatile alles nõukogu vasturepliigi lisana ehk pärast selle tähtaja möödumist, mille nõukogu otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmisel Bank Mellatile märkuste esitamiseks andis, ning samuti pärast hagiavalduse esitamist ja otsuse 2010/644 ning määruse nr 961/2010 vastuvõtmist.
- 59 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 84 lükkas Üldkohus tagasi nõukogu argumendi, et ta edastas kolmanda ettepaneku Bank Mellatile kohe, kui oli selleks saanud ettepaneku teinud liikmesriigi nõusoleku. Üldkohus otsustas, et kui nõukogu soovib teatava üksuse suhtes piiravate meetmete võtmiseks tugineda liikmesriigi esitatud asjaoludele, peab ta enne nende meetmete võtmist tagama, et need asjaolud oleks võimalik puudutatud üksusele aegsasti edastada, et ta saaks oma seisukoha tõhusalt teatavaks teha. Kohtuotsuse punktis 85 tegi Üldkohus järelduse, et nõukogu ei võimaldanud Bank Mellatil oma toimiku materjaliga aegsasti tutvuda, rikkudes seeläbi kaitseõigusi.
- 60 Lahendades küsimust, kas Bank Mellatil oli võimalus esitada tõhusalt oma seisukoht, asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 89 seisukohale, et Bank Mellatil oli võimalik esitada tõhusalt oma seisukoht, välja arvatud osas, mis puudutab esiteks nõukogu esitatud teist, kolmandat, kuuendat ja seitsmendat põhjendust, mis olid liiga ebamäärased, ja teiseks nõukogu vasturepliigi lisana edastatud piiravate meetmete võtmise ettepanekut, kuivõrd see ei olnud Bank Mellati käsutuses märkuste esitamise kuupäeval.
- 61 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 90 leidis Üldkohus, et nõukogu kirjadest nähtuvalt võttis ta Bank Mellati märkusi arvesse. Üldkohus märkis kohtuotsuse punktis 91, et nõukogu kustutas märkuse, et Bank Mellat on riigi pank, kuivõrd Bank Mellat oli selle väite paikapidavusele vastu vaielnud.
- 62 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 96 otsustas Üldkohus, et Bank Mellati õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on rikutud, arvestades teise, kolmanda, kuuenda ja seitsmenda põhjenduse ebamäärasust ning piiravate meetmete võtmise ettepaneku hilinenud edastamist. Nimetatud õigust ei ole aga rikutud seoses nõukogu esitatud esimese, neljanda ja viienda põhjendusega.
- Poolte argumendid
- 63 Esiteks, pealkirja „Põhjendamiskohustus“ all märgib nõukogu, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta hindas igat põhjendust eraldi, selle asemel et hinnata neid koos. Põhjendused on ilmselgelt omavahel seotud. Nii näiteks on kolmandas põhjenduses täpsemalt kirjeldatud tegevust, mida on mainitud teises põhjenduses. Lisaks ei olnud Üldkohtul õigus, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 73 leidis, et need kaks põhjendust „ei täpsusta [...] etteheidetavat tegevust“. Kuigi kolmandas põhjenduses ei ole ära toodud nende ÜRO ja liidu loeteludes olevate üksuste nimesid, kellele Bank Mellat osutas pangandusteenuseid, oleks Bank Mellatil olnud võimalik neid loetelusid oma kliendinimekirjadega võrrelda ja see põhjendus vaidlustada, kui tema kliente ÜRO või liidu loeteludes ei olnud.
- 64 Seoses kuuenda põhjendusega, mis esines loetellu kandmiseks esitatud liikmesriigi ettepanekus ja milles väideti, et Bank Mellat haldab kontosid, mis kuuluvad kosmosetööstuse organisatsiooni (AIO) vanemametnikele ja ühele varustusagendile, märgib nõukogu, et Üldkohus eksis, kui ta ei pidanud seda põhjendust piisavalt täpseks. Nimelt sisaldavad pangaklientide andmed nende tööandja nime, mistõttu oleks Bank Mellat saanud kontrollida, kas mõni tema klientidest oli selle organisatsiooni teenistuses või oli varustusagent. Järelikult vastab see põhjendus kohtupraktikas sõnastatud nõuetele, kuna see sisaldas piisavalt teavet, mis võimaldas hinnata vaidlusaluste aktide põhjendatust.

- 65 Komisjoni arvates ei saa nõustuda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77 väljendatud Üldkohtu seisukohaga, et tühistamishagi on teatud põhjenduste osas põhjendatud ja teatud põhjenduste osas mitte. Ei saa iga põhjenduse osas eraldi otsustada, et nõukogu on rikkunud põhjendamiskohustust ja kohustust Bank Mellatile põhjendused teatavaks teha.
- 66 Menetlusse astuja seisukohtades vaidlustab ka Ühendkuningriik Üldkohtu järelduse, et teine põhjendus on liiga ebamäärane, samas kui seda põhjendust tuleb lugeda koos sellele järgnevate põhjendustega.
- 67 Teiseks, pealkirja „Toimikuga tutvumise võimaldamine“ all vaidlustab nõukogu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 63 esitatud Üldkohtu seisukoha, et „hindamaks, kas on täidetud põhjendamiskohustust ja kohustust edastada huvitatud üksusele talle süüks pandavad asjaolud, tuleb lisaks [vaidlusalustes aktides] sisalduvatele põhjustele võtta arvesse kolme ettepanekut piiravate meetmete võtmiseks, mis nõukogu hagejale edastas“.
- 68 Nõukogu väidab, et Üldkohus ei ole õigesti kohaldanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 viidatud kohtupraktikat, mis kujundati välja esimeste terrorismi käsitlevate kohtuasjade kontekstis, mil ei esitatud ühtegi põhjust, et põhjendada selliste isikute, üksuste ja asutuste kandmist loetelusse, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ning niisuguses olukorras olid terminid „põhjendused“ ja „tõendid“ sünonüümsed. Käesoleval juhul sisaldasid aktid põhjendusi, mistõttu ei saa pidada õigustatuks nõudmist edastada piiravate meetmete võtmise ettepanekud, mis ei annaks mingit lisaväärtust.
- 69 Mis puudutab asjaolusid, mida ei olnud nõukogu põhjendustes esitatud, siis ka neid ei pidanud eraldi edastama, sest ei saa eeldada, et nõukogu oleks lähtunud neist kui põhjustest või tõenditest. Nõukogu sõnul oleks Üldkohus pidanud kohaldama kohtupraktikat, millele ta viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 ja mille kohaselt juhul, kui põhjendused on piisavalt täpsed, on nõukogu kohustatud tagama juurdepääsu kõigile asjaomast meetet puudutavatele mittekonfidentsiaalsetele haldusdokumentidele üksnes juhul, kui huvitatud pool seda taotleb (kohtuotsus Bank Melli Iran *vs.* nõukogu, T-390/08, EU:T:2009:401, punkt 97).
- 70 Ühendkuningriik väidab otsuse komisjon jt *vs.* Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518) punktile 111 viidates, et piiravate meetmete objektiks olevate üksuste loetelude puhul tuleb avaldada üksnes nõukogu põhjendused sellistesse loeteludesse kandmise kohta, mitte ettepanekud üksuste loetellu kandmiseks.
- 71 Bank Mellat nõustub Üldkohtu põhjenduskäiguga. Ta väidab, et teine ja kolmas põhjendus ei ole isegi koos analüüsituna piisavalt täpsed, kuna väidetavalt konkreetsemat kolmandat põhjendust on õigesti hinnatud „liiga ebamääraseks“. Seoses kuuenda põhjendusega väidab Bank Mellat, et nõukogu ei esita ühtegi kinnitavat tõendit selle kohta, et panga kliendiandmetes oleks sisaldunud klientide tööandja nimi. Seitsmendat põhjendust nõukogu apellatsioonkaebuses ei kaitse.
- 72 Bank Mellat väidab, et nõukogu oli kohustatud esitama ettepanekud loeteludesse kandmiseks sellise kande tegemise kuupäeval või kohe pärast seda, kuna need ettepanekud oli ainsad tõendid toimikus. Nõukogu kinnitusele, et loetellu kandmise ettepanekute saamisest ei oleks Bank Mellatil mingit kasu olnud, vastab Bank Mellat, et ei ole nõukogu ülesanne hinnata, millised toimikumaterjalid võivad olla Bank Mellatile vajalikud. See oleks vastuolus kaitseõigustega, kui nõukogul lubataks valida, millised toimikumaterjalid ta enda teada jätab.
- 73 Bank Mellat vaidleb vastu argumendile, et käesolevas asjas oleks tulnud kohaldada kohtupraktikat, mis tuleneb kohtuotsusest Bank Melli Iran *vs.* nõukogu (T-390/08, EU:T:2009:401), kuivõrd tal puudus piisavalt täpne teave, mis oleks tal võimaldanud esitada oma seisukoha talle süüks pandavate asjaolude kohta. Ta toonitab, et nii Üldkohus kui ka nõukogu on lähtunud sellest, et ettepanekud selliste üksuste loeteludesse kandmiseks, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, on tõendid, kuid see ei ole nii.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 74 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on huve kahjustava akti põhjendamise kohustuse – mis kuulub kaitseõiguste tagamise põhimõtte juurde – eesmärk esiteks anda puudutatud isikule piisavalt teavet selle kohta, kas õigusakt on põhjendatud või on selles tehtud viga, mis võimaldab selle kehtivuse liidu kohtus vaidlustada, ja teiseks võimaldada viimati nimetatud kohtul teostada kontrolli selle akti õiguspärasuse üle (vt kohtuotsus nõukogu vs. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 75 ERTL artikliga 296 nõutavad põhjendused peavad olema kohandatud asjaomase akti laadiga ja selle vastuvõtmise kontekstiga. Põhjendamise nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning huvi, mis akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab, võib selgituste saamiseks olla. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna akti põhjenduse vastavust nõuetele tuleb hinnata mitte ainult akti sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (vt kohtuotsus nõukogu vs. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika). Õigusi kahjustav akt on piisavalt põhjendatud, kui see on tehtud puudutatud isikule teada olevas kontekstis, mis võimaldab tal mõista tema suhtes võetud meetme ulatust (kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 71).
- 76 Mis puudutab piiravaid meetmeid, siis minemata nii kaugele, et nõuda puudutatud isiku esitatud märkustele üksikasjalikku vastamist, eeldab ERTL artiklis 296 sätestatud põhjendamiskohustus igal juhul – ka siis, kui liidu akti põhjendus vastab rahvusvahelise organi esitatud põhjendustele –, et akti põhjenduses on esitatud individuaalsed, spetsiifilised ja konkreetsed põhjused, miks pädevad asutused leiavad, et puudutatud isiku suhtes tuleb kohaldada piiravaid meetmeid. Seetõttu peab liidu kohus eelkõige kontrollima, kas põhjendused, millele on tuginetud, on piisavalt täpsed ja konkreetsed (vt selle kohta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 116 ja 118).
- 77 Antud juhul ei ole Üldkohus teist ja kolmandat põhjendust analüüsid rikkunud õigusnormi, kuna nõukogu on väitnud Üldkohtule kõigest seda, et neid kahte põhjendust tuleb lugeda koos.
- 78 Isegi kui eeldada, nagu leiab nõukogu, et kolmandat põhjendust tuleks mõista nii, et see selgitab teises põhjenduses ette heidetud tegevust, ei võimalda nende kahe põhjenduse koos lugemine Bank Mellatil teada saada, milliseid konkreetseid pangandusteenuseid ta osutas millistele konkreetsetele „ÜRO ja [liidu] poolt loetletud üksustele“ või „nende nimel või juhendamisel tegutsevatele üksustele või nende omandis või kontrolli all olevatele üksustele“. Neil asjaoludel ei saa Üldkohtule ette heita, et ta jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 73 järeldusele, et loetellu kandmise teine ja kolmas põhjendus on liiga ebamäärased.
- 79 Üldkohtul oli õigus ka siis, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76 ei pidanud kuuendat põhjendust piisavalt täpseks, kuna selles ei ole nimetatud isikuid, kelle kontosid Bank Mellat haldas.
- 80 Vastupidi sellele, mida väidab nõukogu oma apellatsioonkaebuses, ei olnud rahaliste vahendite külmutamisele suunatud menetluses Bank Mellati ülesanne enda kaitseks võrrelda oma kliendinimekirju ÜRO ja liidu loetletud üksuste nimedega ega kontrollida, kas mõni tema klientidest oli kosmosetööstuse organisatsiooni (AIO) töötaja.
- 81 Selline tulemus oleks vastuolus käesoleva otsuse punktis 76 viidatud kohtupraktikaga, mis nõuab, et põhjendustes oleks esitatud individuaalsed, spetsiifilised ja konkreetsed põhjused, miks pädevad asutused leiavad, et puudutatud isiku suhtes tuleb kohaldada piiravaid meetmeid.

82 Toimikuga tutvumise võimaluse kohta leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84, 85 ja 105 õigesti, et nõukogu pidi enne piiravate meetmete võtmist veenduma, et Bank Mellatile süüks pandavad asjaolud oleks võimalik talle aegsasti edastada, et ta saaks oma seisukoha tulemuslikult teatavaks teha, ning et nõukogu vasturepliigile lisatud kolmanda ettepaneku hilinenud edastamine rikkus Bank Mellati kaitseõigusi ja tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ning mõjutas otsuse 2010/413, rakendusmääruse nr 668/2010, otsuse 2010/644 ja määruse nr 961/2010 seaduslikkust Bank Mellatit puudutavas osas.

Vead nõukogu läbi viidud uurimises

– Vaidlustatud kohtuotsus

83 Seoses väitega, et rikutud on põhjendamiskohustust, kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, võttis Üldkohus Bank Mellati argumendi kokku järgmiselt:

„97 Hageja väidab, et nõukogu ei uurinud käesoleva asja asjaolusid tõeliselt, vaid piirdus liikmesriikide esitatud ettepanekute vastuvõtmisega. See viga tehti nii hagejat puudutavate piiravate meetmete vastuvõtmisele eelnenud uurimisel kui ka nende samade meetmete perioodilisel läbivaatamisel.“

84 Üldkohus leidis järgmist:

„101 Käesolevas asjas ei sisaldu toimikus ühest küljest ühtegi asjaolu, millest ilmneks, et nõukogu kontrollis enne otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmist talle hageja kohta esitatud teabe ning tõendite asjakohasust ja põhjendatust. Neis õigusaktides sisalduv väär märkus, mille kohaselt hageja on riigile kuuluv pank ning mille ebatäpsust nõukogu ei ole vaidlustanud, tõendab pigem vastupidi, et sellekohast kontrollimist ei toimunud.

102 Teisest küljest ilmneb eespool punktides 90–92, et hilisemate õigusaktide vastuvõtmisel vaatas nõukogu käesoleva juhtumi asjaolud hageja märkuste põhjal uuesti läbi, kuna ta kustutas märkuse, et hageja on riigile kuuluv pank ning kuna ta on selgitanud oma argumentatsiooni seoses tuumarelvade levikut toetavatele üksustele osutatud finantsteenustega.

[...]

104 Neil asjaoludel tuleb nõustuda hageja argumentidega osas, mis puudutab seoses otsusega 2010/413 ja rakendusmäärusega nr 668/2010 nõukogu läbiviidud uurimises sisalduvaid vigu, ning lükata hageja sellekohased argumendid ülejäänud osas tagasi.“

85 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 järeldas Üldkohus, et nõukogu ei järginud otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmisel kohustust kontrollida talle Bank Mellati kohta esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust, mistõttu need aktid on ebaseaduslikud.

– Poolte argumendid

86 Nõukogu leiab, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 100 ja 101 nõudis, et toimik peaks sisaldama tõendeid selle kohta, et nõukogu on talle esitatud teavet ja tõendeid kontrollinud. Nõukogu väidab, et ei ole võimalik kindlaks teha, milliseid tõendeid tuleks esitada, et tõendada, et nõukogu liikmed on tööpoolest sellise kontrolli läbi viinud, ning pealegi on osa tõendeid pärit konfidentsiaalsetest allikatest, millele kõigil nõukogu liikmetel ei ole juurdepääsu.

87 Bank Mellat väidab, et eitatud ei ole õiguspõhimõtet, mille kohaselt peab nõukogu hindama talle esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust. Bank Mellat leiab, et Üldkohtul oli õigus tugineda tõendite puudumisele selle kohta, et nõukogu oleks teavet ja tõendeid nõuetekohaselt kontrollinud, selleks et toetada oma järeldust, et sellist kontrollimist ei toimunud. Ta lisab, et nõukogu mõõnab, et väiteid, mis sisaldasid talle esitatud ettepanekutes kanda Bank Mellat nende üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ei kontrollinud nõukogu just sellepärast, et tal puudus juurdepääs konfidentsiaalseks peetavatele tõenditele, mis olid ettepanekutele lisatud.

– Euroopa Kohtu hinnang

88 Vaidlustatud kohtuotsusest nähtuvalt kanti Bank Mellat otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmisega selliste üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, üksnes liikmesriikide ettepanekute põhjal ta loetellu kanda. Üldkohus ei näita aga, mismoodi saaks selline asjaolu olla ELTL artiklis 263 ette nähtud tühistamise aluseks.

89 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 95 märkis, ei näi nõukogule esitatud Bank Mellatit puudutava teabe ja tõendite asjakohasuse ja põhjendatuse kontrollimine enne otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmist olevat nende aktide vastuvõtmisel „oluline menetlusnõue“, mille mittejärgimine võiks kaasa tuua aktide ebaseaduslikkuse. Üldkohus ei ole tuvastanud, et selline vorminõue oleks sätestatud EL toimimise lepingus või teiseses õiguses.

90 Samuti ei selgitanud Üldkohus, kuidas saaks see asjaolu olla seotud Bank Mellati esimeses väites osutatud põhjendamiskohustuse, tema kaitseõiguste või õiguse tõhusale kohtulikele kaitsele või mis tahes muu õigusnormi rikkumisega.

91 Kuna Üldkohus ei ole näidanud, et ükski ELTL artiklis 263 ette nähtud tühistamise alus oleks Bank Mellatit puudutava teabe ja tõendite asjakohasuse ja põhjendatuse kontrollimata jätmise tõttu mõjutanud otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 kehtivust, siis tuleb tõdeda, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 100 ja 101, et nõukogu peab esimese piiravaid meetmeid kohaldava õigusakti vastuvõtmisel uurima talle liikmesriigi või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust. Järelikult rikkus Üldkohus õigusnormi samamoodi ka siis, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 järeldas, et nõukogu ei järginud otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmisel kohustust kontrollida talle Bank Mellati kohta esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust, mistõttu nimetatud õigusaktid on ebaseaduslikud.

Ilmne hindamisviga

– Vaidlustatud kohtuotsus

92 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112 leidis Üldkohus, et arvestades nõukogu poolt Bank Mellati suhtes esitatud teise, kolmanda, kuuenda ja seitsmenda põhjenduse puudulikkust, tuleb piirduda esimese, neljanda ja viienda põhjenduse põhjendatuse kontrollimisega.

93 Kohtuotsuse punktis 113 otsustas Üldkohus, et esimene põhjendus, mille kohaselt on Bank Mellat riigile kuuluv pank, rajaneb vääral faktilisel eeldusel ega saa seetõttu õigustada otsusega 2010/413 ja rakendusmäärusega nr 668/2010 Bank Mellati suhtes võetud piiravaid meetmeid.

94 Bank Mellati tütarettevõtjat FEE käsitleva neljanda põhjenduse kohta järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117, et ühelt poolt rajaneb neljas põhjendus tühjadel väidetest ja teiselt poolt ei ole selle puhul tegemist Bank Mellatit otseselt puudutavatest põhjendustest sõltumatu põhjendusega.

- 95 Viienda põhjenduse kohta sedastas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 118, et nõukogu ei ole esitanud teavet ega tõendeid, mis kinnitaks, et Bank Mellat osutas teenuseid AEOI-le. Novinile osutatud teenuste kohta leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 128, et tuleb arvesse võtta Bank Mellati väidet, et ta ei olnud teadlik Novini kaasatusest tuumarelvade leviku alasesse tegevusse enne seda, kui julgeolekunõukogu võttis Novinit puudutavad piiravad meetmed.
- 96 Lisaks leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 131, et Bank Mellat on tõendanud, et saades teada Novini kaasatusest tuumarelvade leviku alasesse tegevusse, asus ta viivitamata tegutsema, et lõpetada talle finantsteenuste osutamine. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 137 asus Üldkohus seisukohale, et ei teenused, mida Bank Mellat osutas Novinile enne Novinit puudutavate piiravate meetmete võtmist, ega see, kuidas Bank Mellat oma ärisuhted Noviniga lõpetas, ei kujuta endast tuumarelvade leviku toetamist otsuse 2010/413 ning määruste nr 423/2007, nr 961/2010 ja nr 267/2012 tähenduses.
- 97 Neid asjaolusid arvestades otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 139, et kuna esimene, neljas ega viies nõukogu esitatud põhjendus ei õigusta Bank Mellatit puudutavate piiravate meetmete võtmist, siis tuleb teise väitega nõustuda.

– Poolte argumendid

- 98 Seoses neljanda põhjendusega, mis käsitleb fakti, et Bank Mellati tüdarettevõtjat FEE, milles Bank Mellatil on 100% osalus, on nimetatud julgeolekunõukogu resolutsioonis 1929 (2010), tuleb nõukogu meelde, et FEE lisamist nende üksuste loetellu, mille suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, on põhjendatud muu hulgas asjaoluga, et „viimase seitsme aasta jooksul on Bank Mellat võimaldanud tuumarelvade-, raketi- ja kaitseprogrammiga seotud Iraani üksustel teostada tehinguid sadade miljonite dollarite väärtuses“. Nõukogu sõnul ei olnud Üldkohtul õigus, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117, et see põhjendus rajanes tühjadel väidetest ja tegemist ei ole Bank Mellatit otseselt puudutavatest teistest põhjendustest sõltumatu põhjendusega. Nõukogu tuleb meelde olulist tähtsust, mida peab omistama julgeolekunõukogu poolt ÜRO põhikirja VII peatüki alusel vastu võetud resolutsioonidele ja aluslepingute sätetele.
- 99 Lisaks väidab nõukogu, et Üldkohus ei võtnud nõuetekohaselt arvesse tegevuse salajasust, mistõttu on tõendid pärit konfidentsiaalsetest allikatest ning neid ei saa alati edastada. Samuti viitab ta liikmesriikide ja institutsioonide vahelise vastastikuse usalduse põhimõttele ning lojaalse koostöö põhimõttele. Nõukogu lisab, et Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika kohaselt ei ole olemas absoluutset õigust tõendite avalikustamisele. Ta väidab, et kui sellist põhimõtet kohaldatakse kriminaalsüüdistuse üle otsustamisel, kohalduvad see *a fortiori* piiravatele meetmetele, mis on kaitsemeetmed.
- 100 See argument kehtib ka pangandusteenustele, mida osutati AEOI-le.
- 101 Mis puudutab Bank Mellati avaldust, et ta on osutanud pangandusteenuseid julgeolekunõukogu resolutsioonis 1747(2007) nimetatud Novinile, siis leiab nõukogu, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asendas nõukogu hinnangu enda hinnanguga, otsustades, et pangandusteenuste varasem osutamine Novinile ei õigustanud vaidlusaluseid akte, sest Bank Mellat oli pärast seda, kui ta sai teada, et julgeolekunõukogu lisas Novini loetellu, piiranud järjest enam oma suhteid Noviniga, kuni lõpetas need täielikult. Nõukogu märgib, et pangandusteenuste osutamine enne Novini lisamist loetellu ehk ajal, kui Novin osales Iraani tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast ohtliku tegevuse arendamises, näitab, et tõenäoliselt osutab Bank Mellat pangandusteenuseid tulevikus teistele üksustele, kes tegelevad sama tegevusega. Järelikult külmutas nõukogu kaitsemeetmena Bank Mellati varad õigustatult. Asjaolu, kas Bank Mellat teadis üksuste osalemisest kõnealuses tegevuses või kas pangandusteenuseid sellise tegevuse raames kasutati või mitte, ei ole seejuures otsustav.

- 102 Nõukogu lisab, et Üldkohus tõlgendas liiga kitsalt Iraani tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast ohtliku tuumaenergialase tegevuse toetamist otsuse 2010/413, määruse nr 961/2010 ja määruse nr 267/2012 tähenduses ning seda tehes asendas ta nõukogu hinnangu faktilistele asjaoludele, mis õigustasid kaitsemeetmena varade külmutamist, enda hinnanguga, minnes vastuollu omaenda kohtupraktikaga (kohtuotsus *People's Mojahedin Organization of Iran vs. nõukogu*, T-256/07, EU:T:2008:461, punkt 138).
- 103 Komisjon väidab, et Bank Mellati tegevust tuleb käsitleda üldisemast perspektiivist, mitte uurida seda kontekstist lahtirebitud üksikute tehingutena. Ta tuletab meelde, et Bank Mellati lisamist loetellu kavandas julgeolekunõukogu. Sellega seoses rõhutab ta julgeolekunõukogu resolutsioonide tähtsust ÜRO põhikirja alusel.
- 104 Veel meenutab komisjon, et piiravad meetmed on osa vastureaktsioonist Iraani tuumaprogrammile, mida arendatakse IAEA-ga koostööd tegemata. Pankade lisamine loetellu on tingitud sellest, et Iraanil on vaja uraani, tehnoloogia ja materjalide importimiseks kasutada pangandusteenuseid. Komisjoni sõnul on Bank Mellati kõrvaldamine ühelt peamiselt finantsturult, kus seda laadi tehingud toimuvad, ratsionaalselt seotud rahvusvahelise üldsuse eesmärgiga takistada tuumarelva arendamist ja levikut. Bank Mellati poolt pangandusteenuste osutamine Novinile enne selle kandmist julgeolekunõukogu loetellu on selge märk sellest, et Bank Mellat on valmis selliseid teenuseid osutama.
- 105 Komisjoni arvates ei saa nõukogu olla kohustatud tõendama, et konkreetsed teenused või tehingud olid tuumarelva levikuga otseselt seotud, nagu näib Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 135 ja 137 eeldavat. Loetellu kantud isikute põhiõiguste kaitsmise ja liidu selgete julgeolekuhuvide kaitsmise vajaduse vahel tasakaalu saavutamiseks on vaja, et nõukogul oleks teatav hindamisruum tuvastamisel, kas mingi üksus aitab finantsteenuseid osutades üksustel, kes on kantud selliste üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, osaleda tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast ohtlikus tegevuses, isegi kui kõnesolevad tehingud ei ole nii otsesed, nagu Üldkohus näib soovivat. Komisjon väidab, et kohtulik kontroll peab piirduma kindlakstegemisega, kas nõukogu on teinud ilmse hindamisvea või võimu kuritarvitanud. Komisjoni arvates ei saa asuda seisukohale, et nõukogu oleks võimu kuritarvitanud, kui ta kandis loetellu panga, mis kuulub osaliselt Iraani riigile ja mille suhtes on muret väljendanud isegi julgeolekunõukogu.
- 106 Ühendkuningriik toetab nõukogu ja komisjoni analüüsi, mis käsitleb pangandusteenuste osutamist Novinile.
- 107 Bank Mellat vaidleb nõukogu, komisjoni ja Ühendkuningriigi esitatud argumentidele vastu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 108 Nõukogu argumendid käsitlevad üksnes Üldkohtu hinnangut neljanda ja viienda põhjenduse põhjendatusele.
- 109 Seoses materjaliga, mida kasutati Bank Mellati loetellu kandmise õigustamiseks, ja tõenditega loetellu kandmise põhjendatuse kohta olgu märgitud, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus nõuab eelkõige, et liidu kohus kontrolliks, kas otsus, mis puudutab asjaomast isikut või üksust isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See tähendab otsuse aluseks olevates põhjendustes kirjeldatud väidetavate asjaolude kontrollimist, nii et kohtulik kontroll ei ole piiratud esitatud põhjenduste abstraktse tõepärasuse hindamisega, vaid see käsitleb küsimust, kas need põhjendused või vähemalt üks neist, mida iseenesest peetakse selle otsuse jaoks piisavaks, on tõendatud (vt selle kohta kohtuotsused komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 119; nõukogu vs. Fulmen ja Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775,

- punkt 64; nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 73; Anbouba *vs.* nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 45; Anbouba *vs.* nõukogu, C-630/13 P, EU:C:2015:247, punkt 46, ning Ipatau *vs.* nõukogu, C-535/14 P, EU:C:2015:407, punkt 42).
- 110 Selleks peab liidu kohus niisugusel kontrollimisel nõudma vajaduse korral liidu pädevalt asutuselt selle kontrolli jaoks asjakohaste konfidentsiaalsete või mittekonfidentsiaalsete andmete või tõendite esitamist (vt kohtuotsused komisjon *jt vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 120, ning nõukogu *vs.* Fulmen ja Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, punkt 65).
- 111 Kui liidu pädeval asutusel ei ole võimalik täita liidu kohtu palvet, peab kohus võtma aluseks ainult need tõendid, mis talle on edastatud (vt kohtuotsused komisjon *jt vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 123, ning nõukogu *vs.* Fulmen ja Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, punkt 68).
- 112 Seoses neljanda põhjendusega, mis käsitleb fakti, et Bank Mellati tüdarettevõtjat FEE, milles Bank Mellatil on 100% osalus, on nimetatud resolutsioonis 1929 (2010), on Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 tõdenud, et neljas põhjendus rajaneb tühjadel väidetal. Nõukogu ei esitanud ühtegi tõendit, mis oleks võimaldanud Üldkohtul hinnata selle põhjenduse põhjendatust. Niisuguses olukorras ei ole liidu kohtul – kelle ülesanne on kontrollida loetellu kandmise põhjenduste tegelikku põhjendatust, võttes arvesse puudutatud isiku märkusi ja õigustavaid tõendeid, kui ta on neid esitanud, ning liidu pädeva asutuse vastust neile märkustele – võimalik nende põhjenduste põhjendatust tuvastada, mistõttu need ei saa olla vaidlustatud kande tegemise otsuse aluseks (vt selle kohta kohtuotsus komisjon *jt vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 137).
- 113 Osas, milles nõukogu kritiseerib Üldkohut vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 esitatud tõdemuse eest, et neljanda põhjenduse puhul ei ole tegemist teistest põhjendustest sõltumatu põhjendusega, tuleb tõdeda, et see väide ei ole tõendatud.
- 114 Bank Mellati rahaliste vahendite külmutamise õigustamine FEE rahaliste vahendite külmutamisega, samas kui FEE-d nimetati ÜRO resolutsioonis Bank Mellati tegevuse tõttu, tähendab ringtõestust, mistõttu ei saa Bank Mellati rahaliste vahendite külmutamist õigustada FEE mainimisega selles resolutsioonis. Vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, ei saa ainus viide Bank Mellatile selles resolutsioonis, mille järgi on Bank Mellat „võimaldanud tuumarelv-, raketi- ja kaitseprogrammiga seotud Iraani üksustel teostada tehinguid sadade miljonite dollarite väärtuses“, olla käesoleva otsuse punktides 109 ja 112 viidatud kohtupraktika kohaselt piisavaks õigustuseks tema loetellu kandmisele liidu poolt.
- 115 Nõukogu väitis oma apellatsioonkaebuses, et tõendid Bank Mellati toetuse kohta Iraani tuumaenergiaalasele tegevusele on pärit konfidentsiaalsetest allikatest, mille avalikustamine võimaldaks tuvastada tõendid edastanud isikud, mis ohustaks nende isikute elu ja turvalisust. Tõendeid võisid edastada ka kolmandad riigid, kes on keelanud nende avalikustamise. Sellisel juhul peab konfidentsiaalsust säilitama, et mitte kahjustada rahvusvahelist koostööd.
- 116 Tõendite konfidentsiaalsuse kohta olgu märgitud, et see argument esitati esimest korda alles apellatsiooniastmes. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kui lubada poolel esitada esimest korda Euroopa Kohtus väiteid ja argumente, mida ta ei ole esitanud Üldkohtus, saaks ta õiguse Üldkohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuasja ulatust Euroopa Kohtus, kellel on apellatsioonimenetluses piiratud pädevus. Apellatsioonimenetluses piirdub Euroopa Kohtu pädevus esimeses kohtuastmes arutatud väidetele ja argumentidele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (kohtuotsus Rootsi *jt vs.* API ja komisjon, C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, EU:C:2010:541, punkt 126 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 117 Seetõttu on tõendite konfidentsiaalsust käsitlev argument vastuvõetamatu.

- 118 Neid asjaolusid arvesse võttes ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 järeldas, et neljas põhjendus ei saa õigustada piiravate meetmete võtmist Bank Mellati suhtes.
- 119 Viienda põhjenduse suhtes leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 118, et AEOI-le finantsteenuste osutamise kohta ei ole nõukogu esitanud teavet ega tõendeid, mis kinnitaks, et neid teenuseid osutati. Sellega seoses tugines nõukogu oma apellatsioonkaebuses taas tegevuse salajasusele, mis takistas konfidentsiaalsetest allikatest pärit tõendite edastamist, liikmesriikide ja institutsioonide vahelise vastastikuse usalduse põhimõttele ning lojaalse koostöö põhimõttele ning sellele, et ei ole olemas absoluutset õigust tõendite avalikustamisele.
- 120 Kuna see argument esitati esimest korda alles apellatsiooniastmes, tuleb see vastavalt käesoleva otsuse punktis 116 viidatud kohtupraktikale vastuvõetamatuks tunnistada.
- 121 Järelikult ei rikkunud Üldkohus õigusnorme, mis käsitlevad tõendamiskoormist ja tõendite kogumist, kui ta järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 118, et AEOI-d puudutavad väited ei õigusta piiravate meetmete võtmist Bank Mellati suhtes.
- 122 Seoses viienda põhjendusega tuvastas ja hindas Üldkohus faktilisi asjaolusid Novinile finantsteenuste osutamist puudutavas osas, mille kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu pädevuses. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 126 sedastas Üldkohus, et Novinile osutati teenuseid Iraani riigi territooriumil. Punktis 128 leidis Üldkohus, et tuleb arvestada Bank Mellati väidet, et enne julgeolekunõukogu poolt Novini suhtes piiravate meetmete võtmist ei olnud ta teadlik Novini kaasatusest tuumarelvade leviku alasesse tegevusse, kuna nõukogu ei ole esitanud selle kohta täpset ja konkreetset teavet või tõendusmaterjali. Punktis 129 kirjeldas Üldkohus, kuidas Bank Mellat sulges Novini kontod pärast seda, kui Novini suhtes võeti piiravad meetmed. Pärast kohaldatavate õigusnormide analüüsi leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 134 ja 135, et viimased finantstehingud, mis Bank Mellat Novini kasuks tegi, olid lubatud ning nõukogu ega komisjon ei väitnudki, et kõnesolevad maksed oleks olnud seotud tuumarelvade levikuga.
- 123 Eeltoodud asjaolusid arvestades asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 137 seisukohale, et ei teenused, mida Bank Mellat osutas Novinile enne Novinit puudutavate piiravate meetmete võtmist, ega see, kuidas hageja oma ärisuhted Noviniga lõpetas, ei kujuta endast tuumarelvade leviku toetamist otsuse 2010/413 ning määruste nr 423/2007, nr 961/2010 ja nr 267/2012 tähenduses.
- 124 Nõukogu, komisjon ja Ühendkuningriik vaidlevad sellele seisukohale vastu, tuues põhjenduseks, et on tähtsusetu, kas Bank Mellat teadis Novini kaasatusest tuumaenergia alasesse tegevusse, vaidlustamata siiski Üldkohtu poolset faktiliste asjaolude tuvastamist ja hindamist. Komisjon väidab muu hulgas, et rahvusvahelise äritegevusega seotud finantsteenuseid osutavate pankade kandmine selliste üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, on seotud rahvusvahelise üldsuse eesmärgiga takistada tuumarelva arendamist ja levikut.
- 125 Vaidlusalused aktid käsitlevad rahaliste vahendite külmutamise meetmete võtmist Bank Mellati suhtes, põhjendusel et oma tegevusega toetab ta Iraani tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast ohtlikku tuumaenergiaalast tegevust. Arvestades asjaolu, et hoolimata viienda põhjenduse põhjendatuse vaidlustamisest Bank Mellati poolt, ei ole nõukogu esitanud tõendeid ega täpset teavet, mis võimaldaks tuvastada, et teenused, mida Bank Mellat Novinile osutas, kujutavad endast sellist toetamist, ei ole Üldkohus rikkunud õigusnormi, kui ta järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 138, et otsuse punktis 137 nimetatud asjaolud ei õigusta piiravate meetmete võtmist Bank Mellati suhtes.
- 126 Sellest järeldeb, et nõukogu argumendid, mis käsitlevad Üldkohtu hinnangut neljanda ja viienda põhjenduse põhjendatusele, tuleb tagasi lükata.

Apellatsioonkaebuse läbivaatamisest tehtavad järeldused

- 127 Apellatsioonkaebuse läbivaatamisest järeldub, et Üldkohus rikkus õigusnormi, mis muutis ekslikuks tema arutluskäigu, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 järeldas, et nõukogu ei järginud otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 vastuvõtmisel kohustust kontrollida talle Bank Mellati kohta esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust. Siiski on vaja kontrollida, kas vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni võib jätta kehtima kohtuotsuse nende põhjenduste alusel, mida õigusnormi rikkumine ei puuduta.
- 128 Vaidlustatud kohtuotsusest nähtuvalt tühistas Üldkohus vaidlusalused aktid mitme põhjenduse alusel.
- 129 Kuigi Üldkohtul ei olnud õigus, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106, et nõukogu tehtud viga õigustas otsuse 2010/413 ja rakendusmääruse nr 668/2010 tühistamist Bank Mellatit puudutavas osas, tühistas ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 105 ja 107 samad aktid teiste vigade tõttu, mille osas ei ole Euroopa Kohus õigusnormi rikkumist täheldanud. Järelikult ei mõjuta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 tehtud viga kohtuotsuse resolutsiooni.
- 130 Kõigist eespool toodud põhjendustest tuleneb, et apellatsioonkaebus tuleb rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 131 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab kohus kohtukulude jaotamise.
- 132 Kodukorra artiklis 138, mida artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on sätestatud, et kohtuvaidluse kaotanud pool on kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 133 Kuna Bank Mellat on nõukogult kohtukulude hüvitamist nõudnud ja nõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb viimati nimetatud kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista talt välja Bank Mellati mõlema kohtuastme kohtukulud.
- 134 Vastavalt kodukorra artikli 140 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud.
- 135 Ühendkuningriik ja komisjon kannavad ise mõlema kohtuastme kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Jätta Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud tema enda kanda ja ühtlasi mõista temalt välja Bank Mellati mõlema kohtuastme kohtukulud.**
- 3. Jätta Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning Euroopa Komisjoni mõlema kohtuastme kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad